

40588

Пролетарі всіх країн, єднайтесь!

ДЕРЖАВНА ПЛЯНОВА КОМІСІЯ УСРР

Бюро для вивчення продуктивних сил

ГОСУДАРСТВЕННАЯ ПЛА-
НОВА КОМИССИЯ
УССР

STAATSPLANKOMMISSION
DER UKRAINE (USRR)

E

Bureau für Erforschung
der Produktivkräfte

1-340-нг

Вид. в ч/з 4

40588

ІЗКІБІ УСТАНОВИ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ УСРР

АУЧНЫЕ УЧРЕЖДЕНИЯ И ОРГАНИЗАЦИИ
УССР

WISSENSCHAFTLICHE ANSTALTEN UND
ORGANISATIONEN DER UKRAINE (USRR)

Видання Державної Планової Комісії УСРР

Издание Государственной Плановой Комиссии УССР

ausgegeben von der Staatsplankommission der Ukraine
(USRR)

Б. С. СОВ

1939
Харків

Charkiv

2

4213 (44rd) ~~4216~~

4213

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

ДЕРЖАВНА ПЛЯНОВА КОМІСІЯ УСРР
Бюро для вивчення продукційних сил

ГОСУДАРСТВЕННАЯ ПЛА-
НОВАЯ КОМИССИЯ УССР

Бюро по изучению
производительных сил

STAATSPLANKOMMISSION
DER U.KRAINE (USRR)

Bureau für Erforschung
der Produktivkräfte

ЦЕНТРАЛЬНА
НУКОВА
БІБЛІОТЕКА
Інв. №

E
НЗЧО-УТ Г-45

НАУКОВІ УСТАНОВИ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ УСРР

НАУЧНЫЕ УЧРЕЖДЕНИЯ И ОРГАНИЗАЦИИ
УССР

WISSENSCHAFTLICHE ANSTAALTEN UND
ORGANISATIONEN DER UKRAINE (USRR)

Видання Державної Плянової Комісії УСРР

Издание Государственной Плановой Комиссии УССР

Herausgegeben von der Staatsplankommission der Ukraine
(USRR)

Хар'ков

58 8985

88
99

1930
Харків

Проведена
1931

Charkiv

00-02

Бібліографічний опис цього видання вміщено в „Літопису Українського Друку”, „Картковому репертуарі” та інших покажчиках Української Книжкової Палати.

1935

Держтрест „Харполіграф“
Друга друкарня
ім. В. Блакитного
Харків, вул. К. Лібкнешта, 13

Центральна наукова бібліотека
ХНУ імені В. Н. Каразіна
2013р.

ПЕРЕДМОВА

Президія Укрдержпляну поклали на Бюро для вивчення продукційних сил завдання скласти п'ятирічного пляна й виготовити матеріали до генерального пляну науково-дослідчої роботи на Україні.

В роботі над складанням плянів народнього господарства, безперечно на чільному місці повинен стати облік дослідчої бази, що на неї спирається народне господарство. Тільки бо мавши картину сучасного стану наукової роботи, і можна шідіти до справи раціонального плянування науки і всього народнього господарства. Така картина потрібна й на те, щоб здійснити органічний зв'язок і єдність наукової роботи не тільки на самій Україні, але і в союзному й міжнародному маштабі.

Щоб виконати поставлене перед Бюром завдання, насамперед треба було мати по змозі правдиву картину тих реальних інтелектуальних ресурсів, що є в країні, виявити—в якій царині працює даного моменту кожна установа, які завдання вона собі ставить на найближчий час і які об'єктивні можливості—устаткування та кошти—в ній є, щоб іх виконати.

Ті матеріали, що можна було під той час мати, були вельми недостатні, і перед Бюром постала конечна потреба зорганізувати облік дослідницьких сил і установ України. Беручись до цієї справи, Бюро зробило обслідування, подбавши при цьому за те, щоб як найширше охопити всю ту дослідчу роботу, що провадять на Україні, отже до обслідування і притягнуті були всі урядництва, що мають дослідчі установи. Перші цю ідею підтримали і радо стали до помочи в цій справі Українська, Укр. Акад.

Наук (Постійна комісія для вивчення продукційних сил—УКОПС) і Окремим.

Зроблене обслідування наукових організацій та установ дало багато цінний матеріал. Зважаючи на ту важу, яку має зібраний матеріал для плянової роботи, як для союзного так і республіканських Держплянів, для широких наукових кол, для промислових та господарських установ і організацій,— Бюро для вивчення продукційних сил і постановило цей матеріал опублікувати окремим збірником.

Окремі урядництва брали участь не тільки в самому обслідуванні, але і в опрацюванні всього зібраного матеріалу. При Бюро для вивчення продукційних сил зорганізовано було з членів Бюро та представників урядництв редакційну комісію.

До складу редакційної Комісії ввійшли: Голова Бюро проф. А. В. Желєхівський (Голова Ред. Комісії), представники Укрнауки— Ю. Озерський та К. Коник, член Бюро В. І. Баланін, член Бюро й представник УАН— В. О. Шпанбок, представник НТУ ВРНГ— проф. М. К. Шматъко, представник НКЗему— Б. А. Панщін (згодом його заступник Д. Домрачов), представник НКЗдоров'я— Д. С. Каташ і Г. Ф. Турлей (Секретар— Ред. Комісії).

Для того, щоб матеріали були висвітлені як найоб'єктивніше і найповніше Редакційна Комісія запросила ще й окремих фахівців з різних галузів знання.

Цей збірник являє собою першу спробу охопити всю ту дослідчу роботу, що провадять як окремі наукові установи урядництв України, так і науково-громадські організації.

Та хоч Редакційна Комісія і прагнула того, щоб найповніше виявити як число всіх науково-дослідчих організацій, так і всі моменти їхньої діяльності, проте вона не певна, що в її роботі не буде жодних прогалин, маючи

на увазі великий обсяг поставленого завдання і трудність збирання відомостей від самих дослідчих установ¹⁾.

Такі дефекти будуть виправлені в дальших виданнях. На жаль думку дальші видання, безумовно мають виходити і для них ця праця стане за вихідний матеріал.

Складність взаємовідносин між дослідчими установами та ВИШами спонукає Редакційну комісію обмежитися опублікуванням тих науково-дослідчих установ і науково-ромадських організацій, які існують самостійно. На думку Бюра, оглядові тієї дослідчої роботи, що її провадять ВИШі й Технікуми, слід присвятити окремий збірник.

Обслідовано, загалом беручи, 577 установ і організацій, а саме:

1. Наукових установ УАН (без науково-дослід. інститутів і н-д. катедр при УАН, занесених до п. п. 2, 3)	53
2. Науково-дослідчих інститутів	57
3. Науково-дослідчих катедр	84
4. Технічних і наукових лабораторій	70
5. С.-г. дослідних станцій	46
6. Селекційних станцій	7
7. Наукових товариств	44
8. Краевивчих організацій	23
9. Музеїв	88
10. Інших наукових організацій (кабінети, комісії, наукові бюро, обсерваторії, станції тощо)	105

Загальна кількість осіб, які працюють в урахованих установах та організаціях, понад 3300.

У нижче наведений таблиці подано розподіл обрахованих наукових установ поміж наркоматів.

¹⁾ Деякотрі установи, не вважаючи на неодноразові запитання, не піддали за себе потрібних відомостей і Редакційна Комісія мусила обмежитися тими матеріалами, що мало відповідне урядництво.

НКО УСРР	298 в тім числі н.-д. інститутів	22
	н.-д. катедр	84
	ВУАН	53
	лябор., кабінетів, музеїв і інших	
	наукових установ	140
	(в т. ч. 40 кабінетів та лябор. ВИШ'ІВ)	
ВРНГ УСРР	70 в тім числі н.-д. інститутів	9
	лябораторій трестів і інш.	61
ВРНГ СРСР	1 „ „ „	1
НКЗем УСРР	75 „ „ „	3
	н.-д. інститутів	
	С. Г досвід. танц.	46
	і інш. установ	26
Наркомздоров'я	21 „ „ „	16
	інститутів	
	і інш. установ	5
НКШ		11
НКПраці УСРР	8 в тому числі інститутів	1
	і інших установ	7
НКПраці СРСР	1 „ „ „ н.-д. інститутів	1
НКВСправ УСРР		5
НКЮ УСРР	3 в тому числі інститутів	3
НКТорг		1
Станц. Всесоюзн. ін-ту приклад. ботаніки		1
Наркомвійськмор		2
Істпарт (музей)		6

Розподіл їх поміж окремих галузів знання і поміж міст УСРР — подано в таблиці (Див. табл. на стор. 8).

Роботу над обслідуванням провадилося 1½ роки і закінчено її на 1 травня 1929 р. Зміни, що сталися після цього терміну, до збірника заводилося несистематично, але все ж таки всі ново-організовані установи знайшли собі характеристику, хоч і в затальних рисах. Відомості за Всеукраїнську Академію Наук подані за корективами Українськими.

Редакційна Комісія висловлює свою щиру подяку Українці НКОСу за її як моральну підмогу Бюро в його починаннях, так і підмогу в визбируванні та опрацюванні матеріалів.

Так само покладаємо собі за обов'язок висловити подяку УКОПСВУАН, що подала свої матеріали про наукові організації, які працюють над вивченням продукційних сил, і НТУ ВРНГ, НКЗемові, НКЗдоров'я, що допомагали як брати на облік, так і опрацьовувати матеріали.

Редакційна Комісія

розподіл наукових установ і організацій
оміж окремих галузей знання і містах

	Технічні науки	Сільськогосподарські науки	Фіз.-математичні науки	Хемічні науки	Продоходні науки	Соц.-економічні інст.-філ. науки	Медичні науки	Краєзн. та наукова музична гібість	Разом
Барків і округа	27	14	8	12	8	15	27	27	138
Білів і	32	18	10	10	15	51	16	31	183
Одеса і	3	8	5	5	4	2	9	21	57
Нікопольське і округа	8	2	2	1	3	2	2	7	27
Сталіне і округа	7	—	—	3	1	—	2	1	14
Іжен і	—	3	—	—	—	—	—	—	6
Кривий Ріг "	2	2	—	—	—	—	—	1	6
Артемівське і округа	3	1	—	5	—	—	—	1	10
Леркаси	—	2	—	1	—	—	—	3	5
Ердичів "	—	—	1	—	—	—	—	1	2
Старобільське "	—	—	—	1	—	—	—	1	2
Лершомайське "	—	—	—	—	1	—	—	1	1
Зюм	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Уп'янка	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Лолтава і округа	—	3	1	—	—	—	—	4	8
Сременчук	—	—	1	—	—	—	—	1	2
Суми	—	3	—	—	—	—	—	3	6
Апоріжжя "	—	1	—	—	—	—	—	2	3
Сам'ян.-Подільськ. і окр.	—	—	5	1	2	—	—	3	12
Сонотіп	—	—	—	1	—	—	—	3	3
Ірилука і округа	—	2	—	—	—	—	—	1	3
Омен	—	1	—	—	—	—	—	3	4
Лубні	—	1	—	—	—	—	—	3	4
Ульчин	—	—	—	—	—	—	—	2	2
Ірскуров і округа	—	—	—	—	—	—	—	2	2
Лелітопіль	1	2	—	—	—	—	—	1	4
Інов'чеське	1	—	—	—	—	—	—	3	5
Китомир	—	2	—	—	—	—	—	1	4
Шепетівка	—	—	—	—	—	—	—	2	2
Зінниця і округа	—	3	—	1	—	—	—	6	6
Умань	—	4	—	—	—	—	—	1	5
Луганське	1	2	—	—	—	—	—	3	7
Дернігів	—	1	1	—	—	—	—	1	5
Лухів	—	—	1	—	—	—	—	3	4
Ликолаїв	—	2	—	1	—	—	—	5	8
Керсон	—	—	4	—	—	—	—	4	8
Коростень	—	2	—	—	—	—	—	2	4
Маріуполь	—	2	—	—	—	—	—	1	3
Зіла Церква	—	2	—	—	—	—	—	2	4
Могилів-Подільський	—	1	—	—	—	—	—	1	2
АМСРР	—	1	—	—	—	—	—	3	4

ВСЕУКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ НАУК

Київ, вул. Короленка 54

Заснована 1919 р. Має у своєму складі 84 дійсних членів академіків.

Президія Академії. Президент—академік Д. Заболотний. Віце-президенти академік О. Шліхтер та К. Воблий, Неодмінний Секретар—О. Корчак-Чепурківський.

Академія складається з 3-х відділів. 1) Історично-Філологічний Відділ в складі 21 академіків. Голова Відділу Академік—Д. Багалій. Секретар Відділу акад. М. Яворський; 2) Фізично-Математичний Відділ в складі 49 академіків. Голова Відділу—академік П. Тутківський, Секретар Відділу—академ. О. Фомін; 3) Соціально-Економічний Відділ в складі 14 академіків. Голова Відділу—академік О. Шліхтер. Секретар Відділу акад. В. Юринець.

Дійсні Члени Всеукраїнської Академії Наук. Багалій Д. І. (Історія Українського народу, Харків). Бузескул В. П. (Всесвітня історія, Харків). Возняк М. (Мова та література, Львів). Грушевський М. С. (Нова історія українського народу, Київ). Ефремов С. О. (Історія нової української літератури, Київ). Ігнатовський В. М. (Історичні науки, Менськ, Б. А. Н.). Кримський А. Ю. (Історико-філологічна катедра, арабо-іранська філологія, Київ). Колесса Філярет (Мова та література, Львів). Кунала Янка (Мова та література, Менськ, Б. А. Н.). Лобода А. М. (Українська словесність, Київ). Новицький О. П. (Історія українського мистецтва, Київ). Ольденбург С. Ф. (Східня філологія, Ленінград, В. А. Н.). Перетць В. М. (Історія стародавнього укр. письменства, Ленінград). Студинський К. Й. (Мова й література, Львів). Слабченко М. Е. (Історичні науки, Одеса). Смаль-Стоцький С. О. (Історія української мови, Львів). Тичина Павло (мова та література, Харків). Шміт Ф. І. (Історія всесвітн. мистецтва, Ленінград). Щурат Василь (Мова та література, Львів). Яворницький Д. І. (Історичні науки, Дніпропетровське). Яворський М. І. (Інститут Марксизму-Ленінізму, Харків). Богомолець О. О. (Біологічно- медичні науки, Москва). Бородін І. П. (Ботаніка, Ленінград).

нінград). Бернштейн С. Н. (Математика, Харків). Вотчал Е. П. (С.-Г. біологія, Київ). Вавілов М. І. (Сільсько-господарські науки, Ленінград, В. А. Н.). Вернадський В. І. (Мінералогія, Ленінград, В. А. Н.). Граве Д. О. (Прикладна математика, Київ). Гольдман О. Г. (Фізично-математичні науки, Київ). Данілевський В. Я. (Фізіологія, Харків). Дінник О. М. (Технічні науки, Дніпропетровське). Заболотний Д. К. (Епідемія і мікробіологія, Київ). Затонський В. П. (Хемічні науки, Харків). Кащенко М. Т. (Акліматизація, Київ). Корчак-Чепурківський О. В. (Охорона народного здоров'я, гігієна й санітарія, Київ). Крилов М. М. (Математична фізика, Київ). Карпінський О. П. (Геологія, Ленінград, В. А. Н.). Курнаков М. С. (Хемія, Ленінград). Кравчук М. П. (Фізично-математичні науки, Київ). Козлов П. К. (Географія, Ленінград). Кістяківський В. О. (Хемія, Ленінград). Липський В. І. (Ботаніка, Одеса). Любименко В. М. (Біологіо-медичні науки, Ленінград). Леонтович О. В. (Сільсько-господарські науки, Москва). Мельников-Разведенков М. Т. (Пат.-анатомія, Харків). Навашин С. Г. (Ботаніка, Москва). Нікольський О. М. (Зоологія, Харків). Оппоков Е. В. (Гідрологія, Київ). Орлов Е. І. (Хемічні науки, Харків). Плотніков В. О. (Хемія, Київ). Пфейфер Г. В. (чиста математика, Київ). Палладін О. В. (Хемічні науки). Патон Е. О. (Технічні науки, Київ). Проскура Г. Ф. (Технічні науки, Харків). Писаржевський Л. В. (Хемія, Дніпропетровське). Рудницький С. Л. (Географія, Харків). Резніченко В. В. (Геологія, Київ). Срезневський Є. І. (Прикладна фізика й метеорологія, Київ). Симінський К. К. (Технічна механіка, Київ). Сапегін А. О. (Сільсько-господарські науки, Одеса). Соколовський О. Н. (Сільсько-господарські науки, Харків). Северцов О. М. (Зоологія, Москва). Тутківський П. А. (Геологія, Київ). Третьяков Д. К. (Біологіо-медичні науки, Одеса). Фомін О. В. (Ботаніка, Київ). Федорів М. М. (Технічні науки, Москва). Холодний М. Г. (Біологіо-медичні науки, Київ). Шапошніков В. Г. (Прикладна хемія, Київ). Шмальгаузен І. І. (Зоологія, Київ). Штермер Карло (Математика, Норвегія). Василенко М. П. (Історія зах.-рус. і укр. права, Київ). Воблій К. Г. (Економіка, Київ). Гіляров О. М. (Історія та філософія права, Київ). Дністрянський С. С. (Цивільне право, Прага). Кржижанівський Г. М. (Економічні науки, Москва). Левицький В. Ф. (Народне господарство, Харків). Малиновський О. О. (Народне звичаєво право, Київ). Птуха М. В. (Статистика, Київ). Семковський С. Ю. (Філософія, соціологія права, Харків). Скрипник М. О. (Філософія, соціологія права, Харків). Солнцев С. І. (Політична економія, Ленінград). Шліхтер О. Г. (Економічні науки, Харків). Юринець В. О. (Філософія, соціологія права, Харків). Яспопольський Л. М. (Фінанси й банки, Київ).

**НАУКОВІ ТОВАРИСТВА ТА КРАЄЗНАВЧІ ОРГАНІЗАЦІЇ
БЮРО ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ПРОДУКЦІЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ПРИ
УКРДЕРЖПЛЯНІ**

Харків, Буд. Держпромисловости

Засновано 1929 року з Оргбюра Всеукраїнської Конференції для вивчення продукційних сил, організованого року 1927.

Т. в. о. Голови Бюра—Я. О. Соколін (Укрдержплян). Члени Бюра: проф. Желехівський А. В. (Асоціація фізиків), проф. Соколовський О. Н., проф. Яната О. А., інж. Кузнецов О. М., інж. Баланін В. І. (Харк. Науково-Технічн. Т-во), Левицький М. Г. (Укр. Ком-т Краєзнавства), акад. Яснопольський Л. М., В. О. Шпанбок (Комісія для вивчення продукційних сил при ВУАН), проф. Красуський І. А. і проф. Гундер О. (Фіз. хем. т-во), проф. Білоусов М. (Укр. Наукове Т-во), проф. Туманівський (Укр. Наук. Т-во), проф. Шматъко М. К. (Харк. Науково-Техн. Т-во), проф. Педаев Д. (Харк. Т-во дослідн. природи), інж. Крушель (ВУКАІ), проф. Діманштейн Я. Б. (ВУКАІ екон. секц.), проф. Соболев Д. М. (Укргеолком), проф. Наумов Д. Б. (Укр. Інститут Марксизму), акад. Бернштейн С. Н., інж. Чечель М. Ф., (УТОРНІТСО), інж. Гохфан В. (НТУ ВРНГ), Коник К. (Укрнаука), Н. А. Петренко (НКЗ наук. консульт. рада), Наук. співробітник Бюра Г. Ф. Турлей. Бюджет із коштів Укрдержпляну—7.500 карб. (на 1928-29 р.). Основне завдання Бюра для вивчення продукційних сил—організовувати, стимулювати й підтримувати науково-дослідчу роботу в галузі вивчення продукційних сил України і сприяти її здійсненню. Бюро також готове матеріали до чергових З'їздів і конференцій для вивчення продукційних сил. Бюро видало 1928 року I том нарисів по вивченню продукційних сил УССР «Естественные производительные силы УССР».

ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ІНЖЕНЕРІВ (ВУКАІ)

Харків, Провіяントовий пров. ч. 3

Засновано 1921 року. Всеукраїнська Асоціація Інженерів належить до складу Всесоюзної Асоціації Інженерів (ВАІ), як

юридично оформлена організація, що діє на основі свого статуту і являє собою науково-технічне об'єднання, яке ширить свою діяльність на всю територію УСРР.

Голова ВУКАІ—проф. Красуський І. А., Заступник Голови інж. Земельсь, проф. Хінкулов О. О. ВУКАІ має такі філії: Харківську (610 членів), Дніпропетровську (360 членів), Київську (183 члени), Запорізьку (48 член.), Одесську (260 член.), Херсонську (22 чл.), Миколаївську (32 член.), Бердянську (17 чл.) і Лисичанську (28 чл.). ВУКАІ об'єднує 1.560 чол. і існує лише на самі членські внески. Видає Технічно-Бібліографічний Бюллетень і «Електро-Технический Вестник». Асоціація бере участь у виданні «Вестника Інженеров».

ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВА АСОЦІАЦІЯ СХОДОЗНАВСТВА

Харків, вул. К. Лібкнехта, 33

Засновано 1926 р. На чолі стоїть Правління; філій з (у Харкові, Київі й Одесі). Філії мають по 2 основних відділи: Політико-Економічний, що поділяється на Секції Закордонного та Радянського Сходу, і Історико-Економічний, що поділяється на Секції Етнологічну, Археологічну, Мовознавства й Літературну. При Асоціації організовано курси живих східніх мов у Харкові та Київі.

Особовий склад: академіки: Бузескул В. П., Кримський А. Г., Воблій К. Г., Левитський В. Ф., професори: Ріттер П. Г., Гладстери А. М., Томсон, Синявський О. С., Сухов О. О., Петрунь Ф. О., Дложевський С. С., Федоровський О. С., Вайсман А. І., Жілін, Зуммер В. М., Гордеев А. П., Курі П. Г., Моргилевський, Булахівський Л. А., Загоровський М. А.; викладачі—Ковалевський А. П., Величко Л. І., Фьодоров В. Г., Горбань М. В., Тичина П. Г., Костянтинопольський М. Л., Ноціцький М. К., Болтенко М. Ф.

Фінансується з коштів НКОсу. Виконано такі роботи: вивчення рибальства на Чорному морі (проф. Загоровський), археологічні дослідження для розшукування пам'яток золотоордынської старовини і тюркської матеріяльної культури, вивчення земельних стосунків за татарщини, вивчення мови та фольклору Маріупольських греків, вивчення економіки Близького Сходу в зв'язку з економікою УСРР і інш. Друкується: у бюллетенях Асоціації, в журналі «Східний Світ» зокрема—«Нариси з історії господарського побуту Стародавнього Єгипту» акад. Левитського. Брала участь в Ольвійських розкопах (проф. Дложевський). Накреслено такі завдання: поточне вивчення країн Близького та Середнього Сходу з погляду їхнього економічного зв'язку з

УСРР, і дальші роботи з археології та вивчення взаємовідносин України з країнами Сходу в історичній перспективі. Підбачається взяти участь у роботах відновл. колишн. Археолог. Інституту в Костянтинополі.

КІЇВСЬКА ФІЛІЯ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ АСОЦІЯЦІЇ СХОДОЗНАВСТВА

Київ, вул. Короленка № 54

Засновано 1925 року. Має два відділи: історично-етнологічний з тюркологічною комісією і політико-економічний, поділенний на секції (Радянського, Близького, Середнього й Далекого Сходу) та комісію для вивчення права й конституції східних країн, експортових ресурсів України, природних продукційних сил Радянського Сходу і інші. На чолі стоїть правління з 7 членів із кандидатів. Голова Правління—проф. О. Синявський, вчений Секретар—проф. В. Юденіч. У роботі Асоціації бере участь близько 100 душ—її членів.

Фінансує Асоціацію НКО освіти. Дослідчі роботи: «Українська спиртова промисловість і східні ринки спирту», «Цукор Київщини на східних ринках», «Експорт продуктів млинарської промисловості з Лісостепу України на Близький Схід». Праці публікується в бюллетені Асоціації і в журналі «Східний Світ» у Харкові.

Надалі накреслено роботи: «Експорт другорядних продуктів харчової, лісової, нафтової і інших видів промисловості УСРР та СРСР».

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ЕТНОГРАФІЧНЕ ТОВАРИСТВО

Київ, бульвар Шевченка, 14

Засновано 1924 р. (з Київського реорганізовано на Всеукраїнське в 1928 р.). Складається з 3 комісій: 1) наукової, 2) музейної, 3) організаційної та фінансової, і двох секцій: польської і єврейської. На місцях товариство має свої відділи і етнографічні гуртки. Об'єднує 300 наукових діячів у царині етнографії.

Бюджет товариства складається з членських внесків.

Товариство робить систематичні дослідження в царині народного побуту по різних пунктах УСРР: 1) народна архітектура, 2) пережитки примітивної техніки, 3) колективність у народному побуті, 4) святкові й обрядові звичаї, 5) народна лічба й міра, 6) народна медицина, 8) побут національних меншин, 9) стаціонарне монографічне дослідження с. Українка.

Праці свої Товариство друкує у власних «Записках» і «Бюллетенях» та в виданнях Наукового Т-ва у Львові. Власні видання: «Побут», щомісячне; «Записки» щорічне; збірник, присвячений пам'яті акад. В. Гнатюка; програма обслідування народнього побуту.

ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ФІЗИКІВ

Харків, Інститут Народної Освіти. Фізичний кабінет

Засновано 1926 року. Найвищий орган Асоціації—періодичні з'їзди її членів. Постійний орган Асоціації—Правління. Голова Правління проф. А. В. Желехівський. Товариши голови: проф. О. Г. Гольдман, проф. М. І. Сахаров, проф. Е. А. Кирилов; члени Правління: проф. Г. Г. Де-Метц, проф. Д. А. Рожанський, проф. А. Е. Маліновський, Секретар проф. А. О. Слуцький, скарбник проф. М. Ю. Помазонов. Асоціація має 4 філії: у Київі (голова проф. Гольдман), у Дніпропетровському (голова проф. Маліновський), в Одесі (голова проф. Кирилов) і в Харкові (голова проф. Желехівський). Асоціація видає «Українські фізичні записи». Бюджет Асоціації складають членські внески й дотації Укрголовнауки (в 1927-28 р. розміром 500 карб.). Асоціація працює тепер над обліком наукових сил у галузі фізики на Україні і вивченням умов наукової та педагогічної роботи в цій галузі.

ДНІПРОПЕТРОВСЬКЕ НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ПРИ УАН

Дніпропетровське, Інститут народної освіти

Існує з 1924 року. Має секції: історико-літературну, виробницьчу (природ. науки, математика), соц. економічну, педагогічну і педагогічну. Почесний голова акад. Яворницький Д., голова Президії проф. Пархоменко В. О., вчений секретар проф. Смолінський С. М.; наукові співробітники—проф. Баскін Я. С., Бречкевич М. В., Маліновський А., акад. Писаржевський А. В., Єфремов П. О., Левінсон І. Н. і Корчинський М. Б. Бюджет складають членські внески (300 карб.) і дотація (600 карб. на рік). Члени Товариства виконали такі роботи: вивчали рибницьке господарство в зв'язку зі спорудженням Дніпрельстану, а також і перспективи водного господарства на Дніпрі в зв'язку з Дніпрельстаном. Провадять роботи з фізики, педагогіки й педагогії. Члени Товариства брали участь в історико-археологічних експедиціях у районі Дніпрельстану. Тепер складається п'ятирічний план роботи Товариства.

Звіти про роботу своїх членів Товариство друкує у власному виданні «Записки Дніпропетр. Наукового при УАН Т-ва».

КИЇВСЬКЕ ТОВАРИСТВО ДОСЛІДНИКІВ ПРИРОДИ.

Київ, вул. Короленка № 37, кв. 10

Засновано року 1869. Членів 111, з них 11 почесних. Особовий склад: голова акад. І. І. Шмальгаузен, тов. голови проф. Н. Г. Холодний, секретар Н. М. Воскресенський; голови відділів: біологічного—проф. М. М. Воскобойніков, геологічного—проф. І. І. Червінський, хемічного—проф. С. Н. Реформатський. Кошти: субсидія Укрнауки (750 карб. на рік), членські внески, продаж видань. Товариство брало участь у скликанні І Всеукр. З'їзду для вивчення продукційних сил і народного господарства. В цій галузі Т-во тісно зв'язане з краєзнавчими організаціями. Праці публікує у власному виданні «Записки», в журналах СРСР і закордоном. Має свою бібліотеку (понад 8.000 назов).

ДЕРМАТОЛОГІЧНЕ Й ВЕНЕРОЛОГІЧНЕ ТОВАРИСТВО

Київ, вул. Леніна, 3

Засновано року 1922. Голова проф. А. М. Тижненко, тов. голови проф. Лур'є А. Г., секретарі: пр. доц. Слуцький Л. М. і д-р Флоринський В. М. Т-во об'єднує 76 лікарів і інсунус на членські внески. Звіти про свою діяльність і праці Т-во друкує в журналах «Русский вестник дерматологии», «Венерология и дерматология», «Українські медичні вісті», «Український медичний архів», «Dermatologische Zeitschrift».

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО КУЛЬТУРНОГО ЗВ'ЯЗКУ З ЗАКОРДОНОМ

Харків, 2. Садово-Куликівська вул., 7

Засновано 1928 р. Голова—Полоцький О. А. Заст. Голови—Кулік І. Ю. Секції: Педев'язку, Музейна, Медична, Західної України, Виставкова, Вивчення чужоземних мов в масах, Прес-бюро, яке поділяється на такі підсекції: економіки (сільське господарство, промисловість, торгівля, транспорт), права, робітничого та професійного руху, соціально-культурного будівництва, літератури та мистецтва, науки й техніки, загальній газетної інформації. З першого жовтня 1929 р. починає виходити щомісячний інформаційний бюллетень.

ОДЕСЬКЕ ЕНДОКРИНОЛОГІЧНЕ ТОВАРИСТВО

Одеса, Медичний Інститут

Засновано 1925 року. Голова Т-ва проф. Тізенгаузен М. М.,
Заст. Голови—проф. Бухштаб Л. Б. і проф. Корнман І. Є. Секре-
тарі: Окс А. А., Кранцвельд О. М., скарбник—Гильчер О. Є.
Існує на членські внески. Науково-дослідчі праці в царині
клінічної та експериментальної ендокринології. Звіт друкується
в спеціальних медичних журналах. (Од. Мед. журн.).

ОДЕСЬКЕ НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО АКЛІМАТИЗАЦІЇ ТВАРИН ТА РОСЛИН.

Одеса, Міський сад

Засновано 1914 року. Має секції: птахівництва та дрібного
скотарства, бджільництва та шовківництва, інтенсивних культур,
лікосадін, експериментальної ендокринології і комітет холодиль-
ної справи. Склад Т-ва і осн. наукові співробітники: проф.
Третьяков Д. К. (Голова), проф. Бичіхін О. О. (заст. Гол.),
Бейзерт Г. В. (секретар), Глінка Г. К., Бертенсон В. О., проф.
Пастерцацька В. Ф., проф. Кіпен О. А., проф. Шацілов Б.,
Штраус А. Я., Окольський Б. Е., д-р Пальчинський В. Існує
на членські внески. Протягом останніх років Т-во організувало
такі курси: інтенсивних культур, шовківництва та бджільництва,
холодильної справи, курси організації сільських учителів, то-
варознавства. Організовувало також виставки дрібного скотарства
та птахівництва, бджільництва, показову годівлю шовковиць.
Т-во внесло до п'ятирічного плану роботи організацію біологічної
станції і акліматизаційного саду. Праці членів Т-ва та звіти
друкується у власному виданні «Сборник по вопросам аклима-
тизации растений и животных—Югоклимат».

ТОВАРИСТВО ФІЗИКО-ХЕМІЧНИХ НАУК

Харків, І. Н. О., Хем. Корпус

Засновано 1874 року. Склад—5 поч. членів і 116 дійсних
членів. Президія Т-ва—проф. К. А. Красуський (голова), проф.
М. А. Валляшко (заст. голови), секретар—проф. Мухин Г. Е.,
Гундер О. І., Кіпріянов А. Г., бібліотекар—Д. А. Казанський,
скарбник—Л. М. Андріясев.

До 1914 р. Т-во видавало свої «Труды», тепер наукові праці
членів Т-ва друкуються в «Укр. Фіз. Хем. Журналі». При Т-ві
— бібліотека.

ТОВАРИСТВО ДИТЯЧИХ ЛІКАРІВ

Одеса, Валіковський завулок, клініка дитячих хвороб

Засновано 1923 року. Правління Т-ва: проф. В. К. Стефанський (голова), А. О. Гершензон (заст. голови), В. К. Гукевич (скарбник), А. Н. Веліканов (секретар), Г. Г. Стукс (секретар), А. І. Скроцький, Г. С. Леві, І. М. Арлюк і проф. Н. Н. Тарасевич (чл. Правління). Існує на членські внески. Звіт про роботу Т-ва надруковано в «Одесском Медицинском Журнале» 1928 р. № 3.

КІЇВСЬКЕ ТЕРАПЕВТИЧНЕ ТОВАРИСТВО

Київ, вул. Короленка 68-а (адреса секретаря)

Існує з 1925 року (до цього часу існувало під іншими назвами). Відповід. секретар—пр.-доц. Я. Е. Рамба. Існує на членські внески. Звіти про наукові роботи членів т-ва друкуються в пе-ріодичній медичній пресі («Врачебное Дело», «Укр. Мед. Вісті» та інш.).

УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО ПАТАЛОГІВ

Харків, вул. К. Лібкнхекта, 41

Засновано 1926 року. Т-во має філіяльні відділи в Київі, Одесі і Дніпропетровському. Склад Правління: Голова—акад. Мельников-Разведьонков М. Ф., тов. голови—проф. Павлов і Шультін, секретар Т-ва д-р Махулько-Горбацевич, чл. правління проф. Ерліх, Еленевський і Крахт-Паліїв.

Склад Правління Київської філії: проф. Нещадименко (голова), проф. проф. Кронтовський, Ващенко, Кучеренко (вч. секр.), д-р Сисак.

Склад Правління Одеської філії—проф. Тізенгаузен (голова), проф. Шацілло, пр. доц. Черкес, д-р Бузні і Рабіновіч.

Склад Правління Дніпропетровської філії: проф. Коровін (голова), проф. Абраханов, Деревенко, д-ри Кураїв і Єліяшевіч.

Мета Товариства—об'єднувати на території Укр. республіки осіб, що науково працюють у царині патологічної фізіології і патологічної морфології, а також науково опрацьовувати питання і збуджувати серед суспільства зацікавлення до завдань товариства. В 1927 р. Т-во організувало І Всеукр. З'їзд Патологів у м. Київі.

Звіти друкуються в «Укр. Мед. Архіві» та інш. спец. журналах (Укр. Мед. Вісті, Одес. Мед. Журн.).

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА ХДУ
ІНВ. № 10588 17

ЄДИНЕ НАУКОВО-МЕДИЧНЕ ТОВАРИСТВО

Київ, вул. Короленка, 33, Палац Праці

Засновано 1924 року. Т-во має секції з окремих спеціальностей. На чолі кожної секції стоить бюро. На чолі Т-ва—Правління (30 членів), що виділяє Президію. Секретар Т-ва проф. Каган С. С.

Кошти Т-ва складаються з членських внесків і дотацій професійної спілки працівників лікувально-санітарної справи.

У Т-ви заслухано до 500 медичних науково-дослідчих і науково-практичних доповідей в справі охорони здоров'я. Систематичної плянової роботи Т-во не провадить. Доповіді членів Т-ва друкується по російських і чужоземних медичних журналах.

КИЇВСЬКЕ ХІРУРГІЧНЕ ТОВАРИСТВО

Київ, Тарасівська вул., 17

Голова—проф. Волкович М. М., заступник голови проф. Іваницький Г. С., секретарі—Маріянчик Л. Б. і Чайка А. А.

Дослідження в галузі наукової та практичної хірургії. Звіти друковано в журналах «Врачебное Дело», «Новая Хирургия», «Нов. Хирург. Архив» і інш.

КИЇВСЬКЕ ТОВАРИСТВО ПЕДІЯТРІВ ПРИ КИЇВСЬКОМУ КЛІНІЧНОМУ ІНСТИТУТІ

Київ, вул. Толстого, 11/5

Засновано 1923 року. На чолі стоить Правління з 7 чол. Голова Т-ва проф. Скловський Е. Л.

Кошти Т-ва—членські внески. Т-во провадить наукову і науково-практичну роботу в галузі педіатрії. Звіти про наукову діяльність друкується в журналах «Врачебное дело», «Врачебная газета», «Педиатрия», «Журнал по изучению раннего детского возраста».

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ЛІКАРІВ ТРАНСПОРТОВИКІВ

Київ, Залізнична колонія, 1-а Поліклініка П. З

Засновано 1921 року. Членів має 60. На чолі стоить Бюро, За голову Бюра в 1927 р. був проф. Удінцев Ф. А.; секретар д-р Солнцев В. І.

Т-во працює над вивченням праці транспортовиків. Результати робіт опубліковано у виданих Т-вом збірниках: 1924 року

видано збірник праць № 1, де надруковано до 30 спеціальних робіт. Року 1925-го видано збірник № 2, де опубліковано 31 роботу, і року 1928-го—збірник № 3 з 16 роботами. Праці Т-ва об'ємують головно справи експериментальної та клінічної медицини, соціальної медицини й гігієни, а також епідеміології та інфекційних хвороб.

Кошти Т-ва складаються з підмог Шляхової Страхкасії, Мед. Сан. Упр. Півден.-Зах. залізн. і з великих підмог Управління П.-З. залізниць на видання праць

ТОВАРИСТВО ЕКОНОМІСТІВ ПРИ ВСЕУКРАЇНСЬКІЙ АКАДЕМІЇ НАУК

Київ, вул. Короленка, 45

Засновано 1919 року. Поділяється на секції: Статистичну—під головуванням акад. М. Б. Птухі; для вивчення народного господарства України—під головуванням А. І. Ярошевича, і кооперативну—під голов. П. М. Пожарського. Голова Т-ва акад. К. Г. Воблій, заступник його—проф. Г. А. Кривченко, секретар—А. М. Лапоногов. Т-во має 135 членів (105 дійсних, 12 членів—співробітників і 28 кореспондентів).

Свого бюджету Т-во не має. Невеликі організаційні витрати сплачує III відділ ВУАН.

Т-во розробляє переважно історико-економ. теми, а також робить монографічні дослідження в галузі продукційних сил України. Найважливіші роботи: «Продукційні сили України», «Цукроварницька промисловість України й Росії», «Польський ринок металів», «Торгівля Польщі з Росією й Україною», «Польський ринок хемічних продуктів», «Польський ринок харчових продуктів»—акад. К. Г. Воблого, «Великі установи України», «Капітал у металопромисловості України»—акад. Л. М. Яснопольського, «Еволюція врожайності України за останні 50 років»—проф. Кривченка Г. А., «Україна у світовому господарстві», «Міжнародний хлібний кооператив»—А. М. Лапоногова, «Капіталістична оренда на Україні в польську епоху»—проф. Ярошевича. Праці свої Т-во друкує у виданнях ВУАН. Т-во бере участь в обслідуванні селянського бурякосіяння на Україні і в вивченні території Дніпрельстану.

Т-во опрацьовує і незабаром має видати: «Зернове господарство України від реформи 1861 р. до Жовтневої Революції»—А. М. Лапоногова, «Птахівництво на Україні»—А. І. Ярошевича, «Чинбарська промисловість України»—С. Г. Ісаак'янца і інші.

ОДЕСЬКЕ ТОВАРИСТВО ДОСЛІДНИКІВ ПРИРОДИ

Одеса, вул. Комінтерна, 2, ІНО

Т-во засновано 1870 року при Новорос. Ун-ті під назвою Новоросійське Т-во природознавців. Року 1903 його перейменовано на Одеське Т-во Дослідників Природи. На чолі Т-ва стоїть Рада, що складається з голови (за голову був проф. Г. І. Танфільєв, що помер 6-го вересня 1928 р.), секретаря (проф. В. В. Лебедев, географія), скарбника (проф. Коншин А. Ю., хемія) і членів Ради (проф. А. К. Алексеєв—геологія, проф. Н. Г. Лігнау—зоологія. Свиренко—ботаніка, Петренко-Кривченко Б. І.—голова хемічної секції). Основне завдання Т-ва—вивчення Степової України з погляду ґрунто-геологічного, гідрологічного, гідробіологічного, метеорологічного, кліматичного, геофізичного. Праці свої Т-во друкує в «Записках Одеського Т-ва природознавців». Видано окремий збірник на пошану проф. Танфільєва. Існує на членські внески і на кошти від продажу своїх видань.

ТОВАРИСТВО АМАТОРІВ СВІТОЗНАВСТВА В ОДЕСІ

Одеса, вул. Щепкина, 12, буд. учених

Засновано 1917 року. Має 4 секції: астрономічну, біологічну, фізичну й хемічну. Склад Ради Т-ва: Голова проф. Тимченко І. Ю. (він і голова астроном. секції), Салютін Н. П. (секретар астроном. секції), Добросердов Д. І. проф. (голова хемсекції), Куперман Л. М. (секрет.), проф. Хміров Д. Д. (голова фіз. секції), Блохін М. А. (секр.), д-р Фішберг І. Л. (голова біол. секції), д-р Довгяло Н. Д. (секр.). Члени Ради—А. І. Стефановський, В. І. Сухомлінов, Р. Л. Дрейзен. Члени Ревкомісії—Е. Л. Шодо, М. Н. Вейцлер, О. Н. Солодовікова і Д. Ф. Камінський. Секретар Т-ва В. Баласогло, скарбник Я. Д. Брун, бібліот. Е. П. Серебреніков.

Науково-дослідча робота Т-ва полягає головно в астрономічних спостереженнях по відділах: сонце, місяць, планети, падучі й перемінні зорі. При Т-ві є астрономічна обсерваторія. Працює гурток молодих світоznавців; секції Т-ва організовують популярно-наукові лекції. Праці своїх членів Т-во друкує в журналі «Мироведение» (ГІЗ).

ОДЕСЬКЕ БАЛЬНЕОЛОГІЧНЕ ТОВАРИСТВО

Одеса, вул. Островідова, 79

Існує з 1876 року. Правління: Голова проф. Є. М. Брусиловський; заступники голови—А. І. Веліканов, С. С. Налбандов, А. Є. Гільчєр; секретарі—Є. М. Нестеровський і Ф. Д. Стоянов; члени Правління—Ф. С. Ачеркан, проф. Є. С. Бурксер, В. К.

Гук, Д. Б., Маршалювич і Б., Серебряник; скарбник М. С. Біленський. Існує Т-во на членські внески.

Завдання Т-ва полягають у вивченні справ бальнеології (лімано-лікування, грязе-лікування), гідрології, фізіотерапії та курортознавства. За 1927-28 р. зроблено більш, як 40 доповідей. До пляжу робіт включено детальне вивчення місцевих природних багатств (лімани, море, мінеральні джерела) і їхнього вlivу на здоровий і хворий організм людини. Методика та техніка їх застосування і т. інш. Праці свої Т-во друкує у спеціальних журналах.

ОДЕСЬКЕ НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ПРИ УКРАЇНСЬКІЙ АКАДЕМІЇ НАУК

Одеса, вул.Щепкина, 12, Будинок Вчених

Засновано 1926 року. Число членів (1928 р.) 140. Т-во має такі секції: 1) соц.-економічну, 2) історично-філологічну, 3) природничо-математичну, 4) педагогічну, 5) медицини і 6) технічну (в стадії організації).

Склад основних наукових співробітників: Гордієвський М. І. (голова), Герасименко В. Я. (вч. секр.), Гаталов-Готліб А. Г., Загоровський Є. О., Комаров Б., Богомаз К. А., Варнеке Б. В., Лазурський В. Ф., Крижановський Д. А., Крижановський В. Н., Матковський І. В., Засвідшин М. М., Гукевич В. К., Добропольський В. А., Слабченко М. Є., Точидловський І. Я., Осмоловський А. Д., Селінов В. І., Васілітін Т. М., Сєм'онов Н. М., Чудновуев В. О. Бюджет Т-ва на 1928-29 р.—5.000 карб. (дотація). За минулій 1927-28 р. члени Т-ва зробили понад 70 доповідей на різні теми з історії економіки, природознавства, педагогіки, медицини, математики. Праці членів Т-во друкує у власних виданнях: «Записки Соц. Економічної Секції» № 1—4 «Записки природничо-математ. секції» № 1—3. «Записки Медичної Секції».

До пляжу робіт Т-ва на 1928-29 р. включено дослідження Одеських лиманів (у зв'язку з раціоналізацією Одеси), виявлення сировинної бази і інші. Видавничий плян передбачає друкування близько 40 друк. аркушів готових праць.

ХАРКІВСЬКЕ ТОВАРИСТВО ДОСЛІДНИКІВ ПРИРОДИ

Харків, Госпітальний прог., 5

Засновано 1869 року. Рада Т-ва: Голова проф. Д. М. Со-
боєв; тов. голови—проф. Арнольд Г. Ф. і Аверін В. Г.; секре-
тарі: проф. Нагорний О. В. і Котов М. І

Склад Т-ва: 14 почесних членів, 116 дійсн і 101 член—співробітник з усіх галузей природознавства. Т-во має такі секції: 1) зоологічну, 2) теографічну, 3) геологічну і антропологічну.

Виконувано такі роботи: а) з геології України (четвертинні поклади, тектоніка, теоморфологія і корисні копалини); б) з зоології (вивчення ссавців України, мисливського господарства України, риб, тощо) і в) з ботаніки (обслідування Старобільської ціліни, обслідування Сиваського району з погляду ботанічного, геологічного й ґрунтового). Існує Т-во на членські внески та субсидію Українки розміром на 500 карб. Члени Т-ва брали участь в експедиції для обслідування р. П. Дінця. Звіти про свої роботи Т-во друкують у власному журналі «Труды Хар. О-ва испыт. природы» і в «Наукових записках з Біології».

ХАРКІВСЬКЕ НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО

Харків, вул. К. Лібкнехта, 33

Засновано року 1920. Т-во має секції: Технічну, Медичну, Природознавства, Сільсько-Господарську, Педагогічну, Соціально-історичну, Секцію мови, Бібліотечно-бібліографічну, Соціально-економічну. Президія: проф. Яворський М. І. (історія), акад. Мельников-Розвідентков М. Ф. (патологія), засл. проф. Білоусов М. (фізіолог.), засл. проф. Чеміга Я. Т. (педагогіка); наукові співробітники: акад. Багалій Д. І. (історія), проф. Булахівський (лінгвістика), проф. Віленський Д. Г. (теорія ботаніки), проф. Воробйов В. П. (анатомія), Гарбуз Т. П. (педагогіка), проф. Гейманович О. О. (невропатол.), доцент Дахов І. З. (аерофотограметр. і геодезія), проф. Дідусянко П. Т. (техніч. і аналітичн. хемія), проф. Михайлівський М. І. (приклад. математика), проф. Орлов Ю. І. (хем. технол.), проф. Павлов М. М. (патологія), проф. Паладін О. В. (біологія), д-р Петренко І. Г. (бактеріологія), проф. Попов О. І. (педагогіка), проф. Постов Я. Я. (фармакологія й венерологія), проф. Потебня О. О. (електротехн.), засл. проф. Рубашкі В. Я. (морфологія і патологія), проф. Рудницький С. Л. (географія), проф. Соколянський І. П. (литична дефектологія), проф. Сулима М. Ф. (лінгвіст), проф. Тарнані І. К. (біолог., загальна й приклад. зоологія), проф. Уман Ю. З. (тваринництво), проф. Федоровський О. С. (геогр. і археол.), проф. Широких І. О. (зоотехн.), проф. Якушевич С. Г. (терапевт.), проф. Яната О. А. (ботаніка).

Т-во у віданні УАН; існує на членські внески та субсидії НКОС'у. З 1926 року Т-во видає «Науково-техн. Вісник», «Вісник природознавства». Звіти про роботи Т-ва друкуються в «Бюллетені Харків. Наукового Товариства», «Медич. Архіві», «Бюллетені по вивченню кров'яних угруповань», «Віснику природознавства».

ХАРКІВСЬКЕ ЮРИДИЧНЕ ТОВАРИСТВО

Засновано 1923 року. Склад Правління: Ю. П. Мазуренко (Голова Правління), С. О. Пригов (заст. голови), М. С. Торчинський (секретар), Генштафт (заст. секрет.) і Брон (скарбник). Члени Правління: А. С. Сем'онова, М. В. Михайлик, проф. Гродзинський, В. Гранберг і Дубинський Л. С.; кандидати в члени Правління: т.т. Генштафт, Диковський, Ареф'єв і Дешповов. Ревкомісія: т.т. Лошков, Топорін, В. В. Мігулін, Петренко Н. Т. і Цагареллі. Голови секцій: Пригов С. О., Бомаш Б. П. і Дубинський Л. С. Склад Правління Всеукраїнського Юридичного Т-ва —члени Правління: В. І. Перайко, Ю. П. Мазуренко, М. В. Михайлик, Крупко, Пригов. Брон, В. І. Сливицький проф., Ландков, Рівін, Романов і Зорін; кандидати: проф. Волков І. І., Ю. Е. Яворський, Прищенко, Л. С. Дубинський, Цагареллі, Теверовський, Сірко, Віноградов і Беклешов. Ревкомісія: В. В. Мігулін, Волевач і Подольський. Т-во існує на членські внески (коло 100 карб. на рік), а також на прибутики з лекцій. Т-во провадить науково-дослідчу роботу в галузі загальної теорії права, державного права, адмін. госп., кримінального, фінансового, тощо. Праці своїх членів Т-во друкує у власному виданні (спільне з НКЮ) «Вісник Радянської юстиції» і в журналі «Червоне Право».

ХАРКІВСЬКЕ МЕДИЧНЕ ТОВАРИСТВО

Харків, Пушкінська, 14, канцелярія—вул. К. Лібкнекта, 4

Засновано 1861 року. Т-во об'єднує понад 1.200 лікарів харківських наукових, науково-дослідчих і лікувальних установ. Секції: 1) хірургічна (голова проф. Кудінцов І. В., т.т. голови—проф. Шамов В. М. і М. Н. Шевандін), 2) ортопедична частина (голова проф. Трегубов С. Л., тов. голови прив. доц. Ситенко), 3) секція дитячих лікарів (голова проф. Аркавін Я. С., тов. голови Ямпольський С. М.), 4) фізико-терапевтична (голова проф. Черніков Є. А.), 5) психо-неврологічна (президія—голова д-р Йозефович О. Б., проф. Гейманович О. І., проф. Протопопов В. П., проф. Платонов К. І.), 6) шкірно-венерична (голова проф. Соболев Л. А.), 7) гінекологічна (голова проф. Міронов), 8) лярингологічна секція (голова проф. Сурукчі С. Г.), 9) рентгенологічна (президія—проф. Штерман А. Ю., Хармандар'ян), 10) одонтологічна (тимчас. бюро—проф. Гофунг Е. М., Гайзенберг С. С.), 11) офтальмологічна (голова прив. доц. Шрокопенко), 12) педологічна (голова Квінт), 13) психо-терапевтична (голова проф. Платонов К. І.), 14) соц. гігієни (голова д-р Жук), 15) терапевтична (Президія—голова проф. Якушевич С. Г., проф. Файнштейд І. І., проф. Лівшіц М. І.). Президія Т-ва, голова проф. Паладін О. В., тов. голови проф. Шамов В. М., скарбник проф. Гейманович О. І.; секретарі—

Вільвовський Г. З., Миколаєв І. І., Ал'перн Д. Є. і Шижов А. І. Бюджет Т-ва 5.600 карб., складається з членських внесків. Звіт про роботу Т-ва надруковано окремою брошурою. Звіти про окремі засідання пленуму та секцій друкується в медичних журналах («Врачебное Дело») і в закордонній спеціальній пресі.

ХАРКІВСЬКА ФІЛІЯ СЕКЦІЇ «НАДРИ» ~~СОЮЗНИХ З'ЄЗДІВ~~ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ПРОДУКЦІЙНИХ СІЛ

Харків, Геологічний кабінет, ІНО

Функціонує з 1927 року. Голова Секції гірн. інж. Родітін М. О.. секретар-аспірант геолог Турлей Г. Ф., Члени Секції: проф. Соболев Д. М., проф. Криштафович М. І., проф. Ремізов М. О., проф. Савич-Заблоцький К. М., проф. Соколовський О. Н., проф. Федоровський О. С., Шматъко М. К., інж. Гец А. М., проф. Віленський Д. Г., проф. Дмитрієв М. І., інж. Гольдрінт М. О., інж. Ласточкин В. А., інж. Ляшенко П. К., гірн. інж. Малищевский М. Г., гірн. інж. Фукс Е. К., гірн. інж. Матвеєв А. К., інж. Кретов С. Г., інж. Покотило Т. Д., інж. Попов В. С., інж. Кузнецов І. А., інж. Шмітов В. В., інж. Коротков Г. В., Муравлянський С. М., інж. Фукс М. К., інж. Анічков О. О., Корякін Л. І., Коповалов М. О., Лашін М. М. Мерейніс Г. Д., Таран А. С., Тесленко Г. І., Успенська Ю. М. Секція «Надри» ставить собі завдання допомагати пляновим органам вивчати й використовувати корисні копалини країни. Члени Харк. Філії Секції «Надри» брали участь у роботах над вивченням кам'яновугільних, крейдяних, третинних і четвертинних покладів України. Звіти про результати робіт друкується в «Ізв. Ц. Г. Ком-та», «Вістник Укр. від Геолкому» і інш. геолог. журналах.

ФІЗИКО-МЕДИЧНЕ ТОВАРИСТВО

Київ, Інститутська вул., 16

Засновано 1896 року. Голова Т-ва проф. Кирилов А. Б., Секретар А. А. Чайка. Дійсних членів 22. Мета Т-ва – сприяти розвиткові медицини і зв'язаніх з нею галузей природознавства. Доповіді друкується по різних журналах; деякі з них окремими монографіями (надруковано монографію «Язва желудка»). Існує Т-во на добровільні членські внески.

УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО РОБІТНИКІВ НАУКИ Й ТЕХНІКИ ДЛЯ СПРИЯННЯ СОЦІАЛІСТИЧНОМУ БУДІВНИЦТВУ СРСР (УТОРНІТСО)

Харків, тимчасова адреса вул. Артема, 31

Засновано 1928 року. Має філії у Харкові, Київі, Одесі, Сталіні, Тульчині й Кам. Подільському. Передбачається організувати філії і по інших містах УСРР. Філії мають секції з окремих спе-

ціальностей. Харківська філія має такі секції: індустр.-технічну, сільсько-господарську, культурно-освітню та охорону здоров'я (з думка організувати пляново-економічну). УТОРНІТСО належить до складу Всесоюзної Асоціації (ВАРНІТСО). Число дійсних членів 123. Відповідальні секретарі Президії Т-ва проф. Попов А Склад. Харків. Філії: Д. С. Ал'перн (мед.), інж. Баланін В. І М. А. Барабашов (астр.), Білик Я. Г. (соц.), Білоусов М. Ф., проф (біол.), проф. Гейманович О. І. (психоневр.), Грівізірський К. Ю (іст.), Гроссер Ф. І. (мед.), Затон Ф. Л., Каган Е. М. (мед.), Левитський М. Г. (екон.), проф. Мазуренко В. П., Мазуренко Ю. П. (соц.), Морзеєв О. М. (мед.), Мірза-Авакянц Н. Ю. проф. (іст.), Наумов Д. Б. (екон.), Немоловський І. П. (інж.), Пакуль Н. М. (іст.), Палладін О. В. (проф.), Піскарев В. П. (пед.), Полонський Ф. Г. (екон.), Попов О. І. (проф. пед.), Речицький А. А. (соц.), Рудницький С. Л. проф. (геогр.), Семковський С. Ю. проф. (філос. маркс.), Сліпанський А. М. (соц.), Соколовський О. Н. проф. (рунт.) Сулимі М. Ф. проф. (лінгв.), Соколянський І. П. проф. (пед.) Суриженко О. І. проф. (агр.). Томілін С. А. проф. (тітіна), Філіп Повіч Е. Ф. (кооп.), Холодний І. І. (мед.), Христюк П. О. (соц.) Хименю Г. М. проф. (екон.), Чечель М. Ф. інж.-буд., Шматъко М. І. проф. (мінер.), Шрат М. І. (екон.), Яворський М. І. проф. (іст.), Яната О. (бот.) проф., Абрамов М. М. інж., Кажанов М. М. проф. (агр.), Гладстери О. М. проф. (юр.), Лешаев В. М. (хем.), Марченко К. І. (хем.), Ге兹бург Л. А., інж. Майер, Петрішин П. Л. (агр.), Ротмістров В. Г. (агр.), Акуленко В. П. (екон.), Гуцуляк С. Ю. (екон.), Вишневаний Ф. Х. (пед.-фіз.), Павловський В. Т. (пед.). Мостовий П. Т. (пед.).

Склад Київської Філії: Баран М. Л. (екон.), Вовк П. Ф., Гольдман О. Г. (проф. фіз.), Граве Д. О. акад. (мат.), Дорошкевич О. К. (філ.), Іваницький С. М. (юр.), Левік Р. С. (кат. Маркс. Ленінізму), Левицький Л. М. (мед.), Лісін Б. С. (хем.), Нещадименко П. М. (мед.), Пастернак С. П. (філ.), Семко С. М. (істор.), Сімінський К. К. акад. (мех.), Тутківський П. А. акад. (геол.), Штрум Л. Я. (філ.), Усенко Т. Т. (проф. теплотехн.), Яворський В. П. (хем.).

Одеська Філія: Ніколаї Б. Л. проф. Меерсон Д. Л. проф. (мед.) Музичко А. І. проф. (філ.), Малеев проф.

Дніпропетровська Філія: Александров Н. Л. (ІНО), інж. Беліков, Гальперін Я. П. проф. (мед.), Громашевський Л. В. проф. (мед.), Задериголова М. І. проф. (пед.), Корабельнік Р. К. (пед.), Маковський В. М. проф., Писаржевський Л. В. акад., Розенберг М. А. проф. Сербента Б. А. проф., Скублевський Ю. М. проф., Філіппончук О. О. інж., Скублевський Е. М. (фіз.), Карабельнікова Р. К. (хем.).

Кам'янець-Подільська філія: Герінович В. О. проф., Кондрацький Ф. А. проф., Любарський І. А. проф., Жівак В. П. (агр.).

Величковський М. (екон.), Белошевиць В. Ф. (техн.), Гаморак Н. Т. (ботан.), Мельник О. С. (агр.), Могренштейн С. Г. (агр.), Романкевич І. Л. (інж. техн.), Васильєв В. П. (агр. екон.), Сенник О. Ф. (агр.), Сіліванник К. Е., Штройт Г. Я. (мед.), Донской Ф. В. (іст.).

Сталінська філія:—Герчиков С. С. проф., Карпенко О. О. (пед.), Сахаров М. М. (інж.).

Тульчинська філія—Боровецький А. В. (агр.), Бондаренко Д. І. (пед.), Гродзевський В. (інж. буд.), Гаспонський П. М. (агр.), Грабовський Г. В. (агр.), Журавель К. Л. (пед.), Іванов С. С. (землеустр.), Лонський В. М. (агр.), Ольховий Г. Б. (зем. роб.), Паніквер В. М., Притула М. І. (пед.), Рожковський С. Я., Шендрік І. М. і Утіліч В. С.

Товариство існує на лотації НКОС'у УСРР розміром 1.500 крб. (1928—29 р.). Завдання Т-ва—сприяти соціалістичному будівництву, студуючи її розробляючи конкретні питання зв'язані з соціалістичним будівництвом СРСР, зокрема питання розвитку промислових сил країни і питання господарського й культурного будівництва УСРР.

УКРАЇНСЬКЕ БОТАНІЧНЕ ТОВАРИСТВО ПРИ УКРАЇНСЬКІЙ АКАДЕМІЇ НАУК

Київ, вул. Короленка, 54

Під цією назвою існує з 1925 року, а з 1919 р. до 1921 було Ботанічною Секцією Укр. Наукового Товариства в Києві і з 1921 р. до 1925 р.—Ботанічною Секцією УАН.

Установа—громадська; членами її можуть бути згідно з статутом Т-ва всі, хто науково працює в талузі ботаніки.

Справами Т-ва відає Рада Т-ва. Існує на членські внески; 1928 року НКОС УСРР дав субсидію в 500 катр. Склад Ради Т-ва: голова акад. О. В. Фомін; тов. Голови В. В. Фінна, секретар Д. К. Зеров, член Ради—скарбник—П. Ф. Оксюк, член Ради В. С. Вовчанецький. Праці свої Т-во друкує в «Украинском Ботаническом Журнале».

УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО СВІТОЗНАВСТВА

Київ, Пушкінська вул., 1

Засновано 20/IV 1928 р. Рада Т-ва: Голова проф. Фаворський В. І.; заступник голови—Селез'євський І. О.; секретар—Карамозко А. С.; Т-во має секції: географічну, геофізичну, фізичну й астрономічну, Т-во об'єднує аматорів світоznавства. Існує на членські внески; праці друкує в журналі «Погода й життя».

УКРАЇНСЬКЕ НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ ТОВАРИСТВО

Харків, вул. К. Лібкнехта, 33

Засновано 1927 р. Голова правління Сухомлін К. В., заст. голови: Б. Шульман, Немоловський І. П. і В. І. Баланін; члени правління проф. Зубєв М. Д., Кас'яненко І. І., Дахов І. З., Ратур В. В., Маслов О., Чечель М. Ф., секретар М. Ф. Кондрашенко. Члени ревкомісії: проф. Орлов Є. І., Потебя О. О., Калюжний П.

Має такі секції: енергетичну, гірничу, гідрравлічну, інженерно-будівельну, раціоналізації, машинно-будівельну, аерофотодіймальну, метрології, хемічну, силикатну й психо-технічну. Т-во об'єднує понад 300 членів. Т-во робить доповіді з різних відділів техніки та промисловості, видає журнали: «Науково-Технічний Вісник», «Українські силікати», «Сільсько-господарська машина» і «Проблеми теплотехніки». Існує Т-во на членські внески та ще мало 3.000 карб. дотації від НКОСУ (на 1928 р.). Н.-Т. Т-во має філії в Києві, Полтаві, Сталині, Часов. Ярі. В процесі організації осередки У.Н.Т.Т. в Луганському, Артемівському, Одесі та Дніпропетровському.

УКРАЇНСЬКЕ ФІЗІОЛОГІЧНЕ ТОВАРИСТВО

Харків, Біохемічний Інститут

Засновано 1928 року. Голова Правління проф. Шалладін О. В. Існує на членські внески. Мета Т-ва: а) об'єднувати на території УСРР всіх, хто працює в галузі фізіології, біохемії, біофізики, фармакології і суміжних дисциплін, б) провадити наукове студіювання питань, що стосуються вищезазначених галузей знання, в) сприяти поширенню серед населення УСРР загально-біологічних знань на основі матеріалістичного світогляду, г) допомагати державним і громадським установам та організаціям у їхній роботі, зв'язаній з соціалістичним будівництвом СРСР.

УКРАЇНСЬКИЙ КОМІТЕТ КРАЄЗНАВСТВА

Харків, вул. К. Лібкнехта, 33

Заснувався 1925 року. На чолі стоїть Президія, що складається з голови (вакантне місце), заступника голови — М. Г. Левицький, члена Президії — С. Г. Ялі і вченого секретаря — М. Г. Криворотченко. Члени Комітету: Левицький М. Г., проф. Яната О., І. П. Немоловський, Волобусв М. С., Ялі С. Г., проф. Герінович, Ковалевський І. Г., Дубняк К. В., Зайцев Д. В. і Криворотченко М. Г. Комітет підлягає Укрголовнауці. Керує діяльністю низових краєзнавчих організацій, висвітлюючи їхню роботу в своєму органі «Краєзнавство».

КОМІСІЯ КРАЄЗНАВСТВА ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ НАУК

Київ, вул. Короленка, 54

Голова Комісії акад. Корчак-Чепурківський А. В. (соц. гігієна),
секретар — проф. Шарлемань М. (зоологія). Існує на кошти УАН.
Комісія складає інструкції для краєзнавців з різних видів крає-
знавчої роботи, дослідчу роботу провадить в галузі методики крає-
знавчої роботи, з фауністики, зоогеографії і інш. Друкує у звітах
УАН і в «Бюллетені Комісії краєзнавства УАН».

УКРАЇНСЬКИЙ КОМИТЕТ ОХОРОНІ ПАМ'ЯТОК ПРИРОДИ

Харків, вул. Артема, 29

Засновано 1926 р. Крайові Комісії У. К. О. П. П. Харківська,
Кіївська, Дніпропетровська та Одеська. Голова М. М. Полоз, т. в. о.
Головного Інспектора охорони пам. природи М. М. Тихий.
У. К. О. П. П. у відайні НКОСвіти, бюджет близько — 3.500 крб
(1928—29 р.).

Завдання: допомагати НКО і його місцевим органам у здій-
сненні покладених на них завдань дотично пам'яток природи,
зокрема щодо реєстрації охорони й дослідження пам'яток природи.
Комітетом переведена така робота: реєстровано пам'яток 239, лісів
— 87, цілин, (а також складено мату цілин України) — 264. Пере-
ведені 32 експедиції і утворено 32 держzapовідників, розроблено
5 проектів держzapовідників. Оголошено пам'яток природи місце-
вого значення (місцевих заповідників) — 15. Видання УКОПП —
збірник I і II «Охорона пам'яток природи на Україні», «Охорона
природи на Україні» Лавренка. Організовано 41 шкільних гуртків
аматорів охорони природи. УКОПП має зараз 139 кореспондентів
охорони п. природи.

УКРАЇНСЬКИЙ КОМИТЕТ ОХОРОНІ ПАМ'ЯТНИКІВ КУЛЬТУРИ ПРИ УКРНАУЦІ

Харків, вул. Артема, 29

Голова Комітету Кулік І. Ю. Вчений Секретар Тихий М. М.
Головний Інспектор Охорони Пам'ятників Культури Дубров-
ський В. В.

Завдання: Допомагати НКО і його місцевим органам у здій-
сненні покладених на них завдань дотично пам'ятників культури.

Бюджет 1928—29 р. 3.480 крб.

Дотації на охорону пам'ятників культури і природи всього
27.000 крб.

Утримання ам'ярату на периферії (культури і природи) наук. опер. і утрим. 4 інспектор. (Харків, Київ, Д.-Петров., Одеса) всього 21.000 крб.

Переведена робота: виявлення пам'ятників, як держ. культурних цінностей.

Зареєстровано 553 пам'ятники.

Вироблено програми реєстрації.

Видано інструкції про: 1. археологічні розкопи, 2. охорону скарбів, 3. істор.-культурне та художнє майно кол. реліг. будинків, 4. інструкції про кореспондентів Комітету.

Охорона. Переведено реставрацію: 1. Софійських фресок у Київі. 2. Сатанівської башти. 3. Ярославової брами у Київі.

Утворено Державні Заповідники, як пункти наукової освіти мас.

1. Могила Шевченка, 2. Ольбія. 3. Музейний городок. 4. Кам'янецька фортеця. 5. Бердичівський. 6. Старо-Костянтинівський. 7. Чернігівський. 8. Кирилівський у Київі.

Республіканські заповідники: 1. Погребищенський. 2. Будинок Гоголя в Нероловичах.

Досліджено з Заповідники місцевого значення.

Переведено археологічні дослідження за 376 відкритими листами (1927 р.—103 листи, 1928—139 і 1929—134).

Головні розкопи: 1. Ольбій. 2. О. Березані. 3. Усатова. 4. Дніпрельстану. 5. Доби переселення народів.

Дослідження української архітектури 1927, 28, 29 р., української оборонної лінії 1929 р.

Надруковано: 1. Збірник Охорони Пам'ятників Культури на Україні ч. I, 2. 21 стаття в популярних виданнях.

Прилучено 121 кореспондентів що охороні пам. культури.

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА КРАЙОВА ІНСПЕКТУРА ОХОРONI ПАМ'ЯТОК ПРИРОДИ

Дніпропетровське, Площа Жовтневої Революції, 2

Існує з 1927 р. Має 1 інспектора; за інспектора — М. П. Акімов, (зоолог).

Інспектура перебуває в віданні НКОС'у УССР. Інспектура провадить такі роботи: 1) реєструє пам'ятники природи краю, зокрема виявляє кількість та поширеність рідких птахів і звірів (кіз, бобрів, борсуків, видр, тощо), 2) вияснює місце, де множиться птиця та риба, пролітні станції птиці, 3) виявляє площу природних деревонасаджень і місце рідких для краю порід дерев. Наступного п'ятиріччя є думка розвинути зазначену роботу, а також узяти під охорону ті місця, що мають вагу для спостережень, і заснувати заповідники та заказники-резервати.

Праці свої інспектура публікує в органі Українського Комітету охорони природи «Охорона пам'яток природи на Україні».

КІЇВСЬКА КРАЙОВА ІНСПЕКТУРА ОХОРONИ ПAM'ЯТОK KULTYRUI Й PРИРОDИ

Кіїв, вул. Революції, 29

Засновано 1926 року. Склад: інспектор охорони пам'яток культури Ф. Л. Ернст, інспектор охорони пам'яток природи М. В. Шарлемань і секретар В. М. Базилевич. Перебуває у віданні Українауки (НКОс). Роботу провадилося у 16 округах. Експедиційна діяльність охопила всю Україну; спеціально обслідувано державні заповідники природи. Наукові праці надруковано в журналах «Охорона пам'яток культури на Україні» (Харків) і в інш., а також у чужоземних журналах. На черзі стоїть дальнє обслідування території України, має посилитись і діяльність в справі зберігання наявних пам'яток.

ODESЬKA KRAJOWA KOMISIЯ DЛI OХOРОNI PAM'ЯTOK MATEPІAЛЬNOI KULTYRUI Й PРИRODI

Одеса

Засновано 1926 року. Особовий склад: проф. С. С. Дложевський (інспектор охорони пам'яток культури) і О. О. Браунер (інспектор охорони пам'яток природи та секретар періодичних зборів). Комісія підлягає Українауді; кошти одержує з держбюджету. Роботи Комісії: розкопи в Ольбії і на о. Березані. Обслідувано заповідники природи. Результати робіт Комісія публікує в «Збірнику по охороні пам'яток матеріальної культури й природи» і в «Збірнику матеріалів Одес. Сбл. Ком. по охороні пам'яток матеріальної культури й природи».

ШЕВЧЕНКІВСЬКА ОКРУЖНА KOMISIЯ OХOРОNI PAM'ЯTOK KULTYRUI Й PРИRODI

Черкаси. Окружна інспекція Наросвіти.

Заснувалася 1926 р. Голова—Варлига В. Відає Окр. Інсп. Наросвіти. Фінансується з місцевих коштів. Працює над виявленням пам'яток природи й культури місцевого краю.

Звіти друкує в Бюллетені Укр. Ком. ту охорони пам'яток природи й культури і в журналі «Україна». Готове до друку подорожник по Шевченківщині.

АНАНЬІВСЬКИЙ РАЙОННИЙ KRAEZNAVCHIЙ KOMITET

Ананьев, АМСРР, Культвідділ

Засновано Комітет 1927 року. Має три секції: 1) природно-географічну та економічну, 2) етнографічну і 3) культурно-історичну. Керує ним Президія Крайвідкому. Особовий склад: Н. П.

Коров'яков, В. П. Бриненко, А. С. Лучинський. Д. П. Решетніков. М. О. Меделович, Ю. І. Вербицька, Естрін, Миронченко. Роботи 1927-28 р.: 1) обслідування геологічного минулого м. Ананьєва та його району; 2) збирання історичних матеріалів в минулого м. Ананьєва та його району в зв'язку з його етнографічним складом; 3) обслідування флори й фауни району; 4) обслідування сільського господарства й промисловості району; 5) минуле міста та району за років революції; 6) обслідування елементів нового побуту в районі.

БІЛОЦЕРКІВСЬКЕ КРАЄЗНАВЧЕ ТОВАРИСТВО

Біла Церква, Окружний музей

Засновано 1922 року. Секції: культурно-історична, природо-географічна і соціально-економічна. Основних наукових робітників 14: Архимович О. З., Бованенко І. В., Великохатко Ф. Д., Гродзинський М. К., Дроздов С. Л., Гепенер А. В., Корж І. О., Пашковський А. М., Самйленко В. М., Можаровський С. П., Тисячний-Баличко В. В., Фанстель В. Ф., Гладкий П. П. і Іванов Ф. М. Тов Голови-Великохатко Ф. Д. Існує Т-во на членські внески і на субсидії Окрвиконкому.. Бюджет 1927-28 р.—2.460 крб. Вивчає природу та економіку Білоцерківщини, друкуючи свої праці окремими брошюрами («Клімат Белоцерковщини», «Территория и население Белоцерковщины», «Реки Белоцерковщины» і інш.).

БЕРДЯНСЬКЕ КРАЄЗНАВЧЕ ТОВАРИСТВО

Бердянське, Педтехнікум

Заснувалося Т-во 1927 року. Має 2 секції—природних продукційних сил і культурно-побутову. Працює в Т-ві усього 350 чол.. з них основні наукові співробітники: А. Я. Великий (голова), С. М Смолінський (заст. голови), І. П. Єфремов (секретар), Ю. М. Любченко, Глущко, Романенко, Рекле, К. М., Зільківський, Спаский, В. В. Шейкін, І. М. Волошін, П. Л. Степченко, А. Н. Скрипка, І. М. Забарний, А. Кліменко і П. Кліменко.

Бюджет Т-ва поповнюють членські внески і передплатна на видання.

Виконано такі науково-дослідчі праці: «Стан сільського господарства в районі», «Історія м. Бердянського», «Курорт в його минулому, на сьогодні і в майбутньому», «Економіка й побут с. с. Старе й Нове-Петровське». Т-во вивчає орнітологію Берд. колонії, рибальство, виноградництво, а також вивчає рослинність над берегом Лиману. Праці свої друкує в журналі «Краєзнавство» Видало природ.-економіч. наріс «м. Бердянське та його околиці».

ДНІПРОПЕТРОВСЬКЕ ТОВАРИСТВО АМАТОРІВ СВІТОЗНАВСТВА

Дніпропетровське, майд. К. Маркса, 3, кв. 3

Засновано 1926 року. Почесний голова проф. Яворницький Д. І., рада: проф. Шарбє С. Б. (астроном), Блізников О. І. (археол.), Акімов М. П. (біолог), Стаковський В. В. (зоолог), Барабаш І. Т. (біолог) і 25 наукових робітників. Т-во перебував у віданні НКОС'у, існує на членські внески. Організувало низку гуртків охорони природи. Завдання Т-ва—вивчати фавну та фльору округи і пам'ятники культури. Друкує свої бюллетені.

ЗІНОВ'ЇВСЬКЕ ОКРУЖНЕ НАУКОВЕ КРАЕЗНАВЧЕ ТОВАРИСТВО

Зінов'ївське, вул. Леніна, 8

Засновано в листопаді 1927 р. Має чотири секції: природничо-історичну, етнографічну, економічну та археологічну та три підсекції: сільсько-господарську, кустарно-промислову, фабрично-заводську. Особовий склад—Д. І. Карабанович, Д. П. Кучма, С. А. Вайсенберг, Славов, А. К. Магакьян, О. Ф. Бурмак, Н. М. Грановський, А. Д. Войцеховський, Д. М. Ямпольський, В. А. Нікітін.

Бюджету свого Т-во не має, обслуговує його апарат Окр. музею. Намічено вивчати економічне життя і виробництво на Зінов'ївщині, а також збирати, студіювати і брати на облік красезнавчий літературний матеріял. Передбачається видати збірник «Красезнавчий довідник Зінов'ївщини для вчителів».

КАБІНЕТ ВИВЧЕННЯ ПОДІЛЛЯ ВІННИЦЬКОЙ ФІЛІЇ ВСЕНАРОДНОЇ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ ПРИ ВУАН

Вінниця, Мури

Засновано 1924 року. Основні наукові співробітники: Отамановський В. Д. (керівник кабінету та директор філії), Тимашенко Л. О., проф. Ярошевич А., проф. Севастьянов О., проф. Красовський О., проф. Безбородько М., Городецький С., Храневич В., Морейніс С. Л., Білозір М., Любомудров І., Борисевич І., Корніenko В., Афанасьев М., Біруля О., Чередніков О., Озерянський І., Жулінський П., Літевич Д. Кабінет має секції: економіки та кооперації, садово-городничу, бібліографічну і комісію вивчення м. Вінниці та її околиць. Бюджет—близько 2.000 крб. Кабінет вивчає природні продукційні сили Поділля, а також економіку та культуру. Варті особливої уваги роботи над вивченням геології та корисних копалин краю (проф. Безбородько та Красовський), фавни та фльори (проф. Храневич, Севастьянов) і ін. Праці свої Кабінет друкує окремими виданнями (проф. Севастьянов—«Дика рослинність Поділля», О. Біруля «Ріка Буг та її сточище», проф. Данілов—«Клімат Поділля» і ін. До цього часу опубліковано разом понад 20 окремих праць.

КОРОСТЕНСЬКЕ БЮРО КРАЄЗНАВСТВА

Коростень

Заснувалося Бюро 1925 року. Має секції: природничу, економічну й історично-культурну. Голова т. Гудков; заст. голови т. Козубовський; секретар Молявко. Члени т. т. Пархомчук, Дворкінд, Дубін, Флікштейн. Бюро у віданні і на коштах Окріляни. Бюджет 4.700 крб. Бюро має музей краєзнавства, метеорологічну станцію при ньому, і дві досвідниці с.-т. станції, що працюють над селекцією с.-т. культур і вивчають фізичні та хемічні властивості поліських ґрунтів. Бюро провадить геологічне обслідування корисних копалень Коростенщини, головно, будівельних матеріалів, вогнетривалих глин, торфу, радіоактивних грязей. У пляні робіт накреслено скласти 1 верст. теолог. машу. Свої праці Бюро друкує у власному виданні і в виданні Волинського Держ. Наукового Музею.

КРАЄЗНАВЧИЙ ГУРТОК ПРИ ГЛУХІВСЬКОМУ ОКРІЛЯНІ

Глухів, Окріляни

Засновано в листопаді 1928 року. Об'єднує місцевих краєзнавців—робітників Окріляни і вчительство.

Гурток перебуває ще в стадії організації. Має секції: природничо-географічну, соціально-економічну й культурно-історичну. Члени гуртка обслідували деревообробне виробництво місцевого краю і склали нарис про продукційні можливості Глухівщини. Голова гуртка—Цвіль П. С.; наукові співробітники—Судаков Д. О., Гордієнко Д. А. і Утехін К. М.

КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСКИЙ ОКРУЖНИЙ КОМИТЕТ КРАЄЗНАВСТВА

Кам'янець-Подільський, Поштова скринька, 49

Заснувався Комітет 1925 року. Секції має такі: природничо-географічну, культурно-історичну, суспільно-економічну. Основні наукові співробітники його: проф. Герінович В. О., Любарський І. А., Кожухов О. М., Неселовський А. З., Кондратцький Ф. А., Байєр М. М., Відповідальний секретар тов. Савченко. Наукових робітників 62 і краєзнавців по округу понад 280. Інічує Комітет на власні кошти.

Комітет робив обслідування: ґрунтів північного району округи, птахівництва, шкідників, питтєвих вод, молочної худоби, фосфоритів, вивчав економіку округи; праці свої друкував у збірнику «Кам'янецьчина». Члени Комітету брали участь в археологічній експедиції УАН.

КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКЕ НАУКОВЕ ПРИ УАН ТОВАРИСТВО

Кам'янець-Подільський, Археологічний Музей

Засновано 1925 року. Має секції: краєзнавства (голова Гаген-мейстер В. М.), історично-філологічну (голова Філь Ю. П.), педагогічну (голова Курневич М. В.), природничо-математичну (Храневич В. П.), соц.-економічну (голова Малий І. Р.). Голова Президії Товариства — В. П. Чутай; вчений секретар — Філь Ю. П.; заст. голови — Полонський О. М.; дійсних членів 98. Перебуває у віддані УАН, існує на членські внески. Вивчає фольклору, бур'яни, селянство та птицю; робить геологічні й історико-економічні обслідування Поділля. Звіти про роботи друкує в органі Т-ва «Записки Кам'янець-Подільського Наукового Т-ва».

ГУРТОК КРАЄЗНАВСТВА ІМ. ПРОФ. Д. І. ЯВОРНИЦЬКОГО

Ст. Ерастівка, Дніпропетровськ, залізниці, с. Комісарівка

Засновано 1927 року. Секції: побутова, зоолог., ботаніч., геомінерал., гідро-метеорологічна. Керує Петровський В. А. Існує гурток на членські внески. Робота його — збирає матеріали з економіки, етнографії й геології місцевого краю.

ГУРТОК АМАТОРІВ СВІТОЗНАВСТВА І КРАЄЗНАВСТВА ПРИ НАУКОВОМУ МУЗЕЮ

Хорол, Лубенської округи

Заснувався гурток 1925 року. Секції має: природ.-географічну, археолог.-етнографічну, астрономічну. Наукові співробітники: Рашінкін М. Д. (ботанік), Гащенко А. Ф. (ботанік), Гриненко І. Х., Богданович М. П. (математ.), Гриненко А. А. Відає гуртком Укрмет, він і фінансує. Звіти про свої роботи гурток друкує у виданнях Укрмету. Робота — обслідування природи місцевого краю.

КРАЄЗНАВЧИЙ ГУРТОК ПРИ ЧЕРВОНОГРАДСЬКОМУ ПЕДТЕХНІКУМІ

Червоноград, Полтавської округи

Заснувався 1927 року. Секції: соціально-економічна, культурно-побутова й природнича. Особовий склад: М. Д. Дементієнко, Ю. С. Діброва, І. Х. Неутрієвський, Л. М. Самойлович, Г. І. Нікіфоров. Фінансує Червоноградський Педтехнікум.

Гурток вивчає історію та економіку району і побутові зміни в житті села, а також робить фенологічні дослідження. Надалі має провадити такі роботи: обслідуватиме окремі села усього Червоно-градського району й Полтавської округи, вивчатиме культурний побут району, робитиме даліші фенологічні дослідження, вивчатиме ґрунти району.

Результати своїх робіт публікуватиме в «Записках Червоно-градського Педтехнікуму».

КОНОТИПСЬКЕ ОКРУЖНЕ ТОВАРИСТВО КРАЄЗНАВСТВА

Конотіп, Педтехнікум

Заснувалось Т-во 1926 року. Має чотири секції—економічну, етнографічну, історичну й природознавчу. Особовий склад: голова—М. І. Фесенко, Секретар—П. І. Ворона. Бюджету Т-во не має. Працює над с.-г. районуванням Конотіпщини, вивчає клімат і фільору, робить подвірнє обслідування села Тениці, тощо.

МОЛДАВСЬКИЙ НАУКОВО-КРАЄЗНАВЧИЙ КОМІТЕТ.

Балта, АМСРР

Засновано у лютому 1926 року. Складається з двох секцій—історично-філологічної і краєзнавчої. Особовий склад—Г. І. Бучушкану (голова), П. Кігор (заст. голови), Л. А. Мадан (уч. секрет.), І. С. Єфодієв, С. Д. Думітрашко, Д. Мілев і Арборе.

Бюджету Комітет не має, користується апаратом НКОС'у АМСРР. Комітет видав: молдавську граматику, російсько-молдавський і молдавсько-російський словники, склав географію АМСРР з Басарабією, видав збірники народних і революційних пісень молдавською мовою. Провадить археологічні розкопи і збирає пам'ятки природи й культури. Має на думці видавати російсько-молдавський практичний термінологічний словник, нову молдавську граматику, академічний і ортографічний словники молдавської мови, історію молдавського народу, молдавський краєзнавчий збірник.

НІЖЕНСЬКЕ НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО КРАЄЗНАВСТВА імені ВУАН

ПРИ ВУАН.

Ніжин

Засновано 1927 року. Має секції: природознавчу, статистико-економічну, історичну й етнографічну. Голова—Куіс М. Г., секретар Одарченко П. В., членів Т-ва наукових робітників 25. Підлягає ВУАН. Основні наукові співробітники—проф. Рихлік Є. А., Резанов В. І., Покровський О. І., Штепа К. Т. Завдання Т-ва—всебічне вивчення Ніженщини.

НАУКОВИЙ КРАЄЗНАВЧИЙ ГУРТОК ДЛЯ ВИВЧЕННЯ БАСЕЙНУ СЕРЕДНЬОГО ДІНЦЯ

Луганське, вул. Троцького, 5/9

Гурток заснувався 1923 року. Особовий склад: С. А. Лонтрінов (археолог. і краєзнав.), А. С. Альбрехт (археолог.), В. М. Гончаров (арх.), З. А. Алексєєв, К. І. Матвеєв, Н. І. Стефанович, М. Г. Штам, Н. П. Доброхотов (агрон.).

Існує на членські внески. За останні часи переведено такі роботи: археологічні розкопи в Луганській округі, екскурсії для вивчення водяної фавни припливів р. Дінця. Результати своїх робіт турток друкує в місцевому органі «Рад. школа» і в «Працях Всеукр. Археолог. Комітету». Випущено брошурку «Луганська округа і її геологія»—Н. Т. Доброхотова.

Намічено (спільно з Луг. Краєзнав. Соц. музеєм): археологічне обслідування р. Дінця, городищ, розкопи могил, дослідження фавни та фільори краю, етнограф. вивчення людності та її побутових особливостей, вивчення виробництв і кустарних підприємств краю.

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО НА ДОНБАСІ

Луганське, вул. Леніна, 34

Засновано 1926 року. Має 92 члени (дійсних 37). Голова—проф. С. Грушевський, секретар—проф. Ф. Бельський. Існує на членські внески. Науково-дослідчі роботи Т-во почало 1926-27 року, вивчаючи археологію та геологію Донбасу, етнологію й етнографію, промисловість, сільське господарство, історію революції і історію народньої освіти в Донбасі. Друкується в журналах «Краєзнавство» і «Радянська школа». Члени Т-ва видали низку статей з педагогіки, краєзнавства, історії революц. руху в Донбасі, зокрема на Луганщині. Надалі Т-во передбачає провадити ці самі роботи.

ОСТЕРСЬКЕ НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО КРАЄЗНАВСТВА

Остер, Чернігівської округи

Засновано 1924 року. Секції: історично-археологічна, місцевої природи, етнографічна, економічна. Голова—Розанов А. Г. (арх. і біол.), наукові співробітники: Чорноголовко Г. Г. (ботан. і гідрог.), Скокан Н. Ф. (метеорол.), Покашевська М. І. (етнogr.), Мельник А. С. (ботан.). Існує Т-во на власні кошти. Вивчалося—клімат Остра, лікарські рослини, Остерщину, переведено археологічні обслідування берегів р. р. Десни та Остра, обслідувано кустарні промисли. Прапрі членів Т-ва друкується в «Бюл. кабін. антропології й етнографії при ВУАН» і в жур. «Краєзнавство».

ОДЕСЬКА КОМІСІЯ КРАЄЗНАВСТВА (ПРИ ВУАН)

Одеса, майдан Комуни, 3

Засновано 1920 року. Секції: археологічна, (керує проф. Дложевський С. С.), для вивчення природних багатств, соціально-історична (керує Хмельницький І. А.), етнографічно-лінгвістична (з німецькою підсекцією). Членів по всіх секціях 105. Голова Комісії проф. Дложевський С. С. Учений секретар проф. Фає І. Я. Комісія існує на членські внески. Працює Комісія в галузі вивчення природи, культури й економіки Одещини. Звіти друкує у власному журналі «Вісник краєзнавства».

ПОЛТАВСЬКЕ НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ПРИ ВУАН

Полтава, вул. Крупської, ІНО

Існує з 1918 року; має секції: історичну, педагогічну, природознавчу і фізико-математичну. Дійсних членів—70. Т-во існує на членські внески та ще мало від України судбсидію по 900 крб. на рік. Голова Т-ва—проф. Вашенко Г. Г. Члени Т-ва розробляли питання з історії Полтавщини, працювали над вивченням рослинності; педагогічна секція вивчала питання про дитячу безпритульльність, а також про школу успішність. Розроблено детальний план вивчення рослинності Полтавщини. Звіти про свої роботи друкує у власних виданнях (вищущено два збірники), а також у виданнях ВУАН, в журналі «Шлях освіти» і в «Записках Полтавського ІНО».

ПРОСКУРІВСЬКЕ ОКРУЖНЕ КРАЄЗНАВЧЕ ТОВАРИСТВО

Прокурів, Буд. Окрвиконкому

Засновано 1926 року. Членів має 36. Існує на членські внески. Секції має такі: економічну, природничо-історичну, етнографічну й соціально-історичну. Голова Т-ва—Слома І. В., секретар—Гановий Л. Г. Основні наукові співробітники й керівники секцій: Омелянович М. Ю., Шафіро І. Я., Геніс Л. В., Кронберг Г. К. Члени Т-ва вивчають природу, економіку й культуру округи. Праці своїх членів Т-во друкує в бюллетенях Окріляну та Окрнаросвіти.

РАЙОННЕ КРАЄЗНАВЧЕ БЮРО СЛОБОДЗЕЙСЬКОГО РАЙОНУ

АМСРР, Слободзяя

Засновано в грудні 1926 року. Має на периферії трі філіали-осередки. Особовий склад: Голова, секретар і 5 членів—Г. І. Дідренко, С. К. Рубан, Г. Е. Дімітров, А. В. Крачун, І. Ф. Гоян. Робить фенологічні й метеорологічні спостереження: колекціонув-

зразки місцевих ґрунтів, фльори, шкідників с.-г.; вивчає природу, економіку та історію краю. Намічає видати: «Результати фенологічного й метеорологічного спостереження»—Дідоренка, «Збірник народних пісень»—Рубана, «До історії заселення Слободзейського району молдаванами»—Гойна.

ТУЛЬЧИНСЬКЕ ТОВАРИСТВО КРАЄЗНАВСТВА

Тульчин, Окрмузей

Засновано 1926 року. Має секції: природознавчу, історично-етнографічну, економічну. Особовий склад: Голова Правління—т. Самойлов, його заступники т. Журавльов і Соколов, секретар т. Зборовський; керівники секцій—природознавчої—т. Корженевський, історичної—т. Нікітський і економічної—т. Порубіновський. Бюджет Т-ва—складається з членських внесків і дотації ОВК. Т-во виконує завдання етнограф. комісії ВУАН, Укрмету, катедри прикладної ботаніки в Харкові, організовує окружні з'їзи краєзнавців, провадить спостереження над повіддями, реєструє пам'ятки культури та природи, робить археологічні розвідки. Праці свої друкує в газеті «Вісті Тульчинського ОВК». Передбачається скласти опис м. Тульчина та його округи і ступінювати його історію.

ШЕПЕТИВСЬКЕ НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ПРИ ВУАН

Шепетівка

Засновано 1926 року. Має відділи: природничо-географічний, культурно-історичний і соціально-економічний. Особовий склад: проф. С. С. Гасиченко, проф. М. І. Безбородько, В. І. Кочубей, інж. М. Н. Макаревич, агр. Г. П. Сукачов, В. І. Міончковський, акад. О. П. Новицький, акад. П. А. Тутківський, лісовод О. А. Цируль. Бюджет Т-ва—5.500 крб. (у 1927-28 р.), складається з коштів Окрайвиконкому. Т-во працювало над виявленням корисних копалин: силікатів, валняків, крейди, будівельних та ганчарських глин. тому. Намічає продовжувати ці роботи і поширити їх з тим, щоб обслідувати родовище фосфоритів та графіту (у 1929 р.), торфу й лімоніту (1930 р.). Передбачає скласти довідника про Шепетівщину. Видало два номери «Бюллетеня» і виготовувало до друку: В. Кочубей—«Міста на Шепетівщині», I-й вип. «Довідник про Шепетівщину» і низку статей.

1927 року Т-во організувало археологічну експедицію, що розкопала 5 могил.

ЛУБЕНСЬКЕ НАУКОВЕ ПРИ ВУАН ТОВАРИСТВО

Лубні, вул. Леніна, Окружний музей

Засновано 1920 р. До складу Т-ва належать бібліографічна комісія і наукова книгозбірня, крім того Т-во має у своєму віданні Сульську Біологічну станцію (Жовтнева дача). Голова Ради Т-ва Плескач І. В., Секретар—Сінютін В. О., зав. Сульської біостанції —Ренан В. Г. Т-во існує лише на членські внески. З науково-дослідних робіт за останні роки можна відзначити такі: 1) фавна земноводних Лубенщини, 2) сезонний цеморфізм складу планктону в затоні «Попового озера». 3) Археологічні досліди на Лубенщині; історично-літературні й інші. За пляном на 1929 рік передбачається 1) гідробіологічні досліди, хемічне вивчення природних вод Лубенщини, збирання матеріалів до бібліографії Лубенщини в галузі природничій та культ.-історичній. Праці членів Т-ва друкуються по окремих спец. журналах, щорічниках тощо.
